

навчається за спеціальністю «Практична психологія» та має досить високий рівень навчальної успішності, а найменший дівчина 4 курсу спеціальності «Психологія» рівень навчальної успішності цієї студентки дещо нижчий, тому при детальному розгляді обраної проблеми варто враховувати ряд інших факторів, зокрема зацікавленість та установки респондента.

Проведене дослідження не претендує на вичерпний аналіз усіх аспектів складної проблеми. Перспективи дослідження можуть вбачатись у вивченні гендерних відмінностей гнучкості та ригідності пізнавального контролю у інших вікових групах.

Список використаних джерел

1. Алешина Е. С., Дейнека О. С. Соотнесение когнитивного стиля с индивидуальным стилем на основе анализа ориентировочных и исполнительных компонентов / Е. С. Алешина, О. С. Дейнека // Когнитивные стили. Тезисы научно-практического семинара. – Таллин, 1986. – С. 65-68.
2. Холодная М.А. Когнитивные стили. О природе индивидуального ума /М.А. Холодная. – [2-е изд.]. – СПб. : Питер, 2004. – 383 с.
3. Robert J. Sternberg Cognitive Psychology / Robert J. Sternberg. – 4 th. ed. – N.Y. : Wads worth Publishing Company, 2005. – 688 p.
4. Winne P.H. A cognitive-processing analysis of motivation with in class-room tasks/WinneP.H., &Marx R. W. // Research on motivation in education / L. Huetinck. – NewYork : Academic Press, 1989). – Vol. 3: Goal sand cognitions. – P. 223–257.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Фальковська Людмила
ст.викл.кафедри соціальної та
практичної психології,
Соболевська Анастасія
студентка 4 курсу соціально-
психологічного факультету

Професійне становлення в царині виховання підростаючого покоління відбувається у напрямі *конструктивному* – набуття професійної компетентності, формування професійних здібностей, набуття навичок перцептивної чутливості тощо та *деструктивному* – професійна деформація особистості з її емоційним виснаженням, деперсоналізацією, редукцією власних прагнень тощо.

Дослідники відзначають [1; 2; 3], що під впливом умов праці,

індивідуально-типологічних особливостей працівників, у них розвиваються професійно небажані якості, які негативно позначаються на продуктивності професійної діяльності. Сутність професійно обумовлених деформацій полягає в тому, що це явище представляє собою результат специфічних змін особистості, які відбуваються у вихователя в ході виконання професійної діяльності під впливом різних чинників. До останніх в науковій літературі відносять чинники, обумовлені специфікою професійної діяльності, особливостями особистості та характеру педагога. До факторів, що впливають на формування деформаційних процесів, відносять: стаж роботи, стать, зміст професійної діяльності і індивідуально - психологічні особливості особистості.

Дослідження професійно обумовлених деформацій проводилось за допомогою використання методики В. Бойка діагностики рівнів і фаз «емоційного вигорання», а також методики В. Мельникова, Л. Ямпольського (ПДТ). Вибірку становила 21 особа – вихователі дошкільних навчальних закладів м. Житомир.

За результатами теоретичного та емпіричного аналізу проблеми професійних деформацій можна зробити такі висновки.

1. Аналіз результатів опитування вихователів за В.В. Бойко показав, що у вихователів, в яких стаж роботи від 1 до 10 років не сформувались жодна з фаз емоційного вигорання. Натомість у вихователів, в яких стаж роботи від 10 до 20 років вже вирізняються протилежними результатами. За весь період професійної діяльності у 20% досліджуваних сформувалась фаза «Резистенції та Виснаження» і у 30% дані фази знаходяться на стадії формування. Вихователі зі стажем професійної діяльності від 20 до 35 років характеризуються тим, що у більшості з них сформована фаза «Виснаження». Це говорить про те, що за довгий період своєї праці з дітьми, вони емоційно ослабли та виснажились. В них вже сформувались професійні деформації, які впливають на особистість у всіх сферах життя.

2. Для аналізу впливу на процес формування та розвитку професійної деформації працівників дошкільних навчальних закладів було проведено дослідження за методикою В. Мельникова, Л. Ямпольського.

3. Аналіз результатів показав, що серед категорії вихователів, в яких відзначається найменший стаж роботи, не виявлено найбільшого показника. Всі показники відповідають середнім і не виділяються особливими значеннями, окрім факторів «Депресія» та «Боязкість», які набрали найменшу кількість балів. Низькі показники за фактором депресія свідчать про природну життєрадісність та

енергійність.

4. Серед категорії вихователів, у яких стаж роботи від 10 до 20 років найбільш вираженим для даної категорії є фактор «Совісність». Він призначається для виміру ступеня поваги до соціальних норм та етичних вимог. Низькі показники має шкала «Сором'язливість» та «Інтроверсія». Шкала «Сором'язливість» призначена для виміру скутості, а низькі показники свідчать про сміливість та рішучість.

5. Серед категорії вихователів, у яких стаж роботи від 20 до 35 років найбільш вираженим для даної категорії є фактор «Депресія». Високі показники даного фактору свідчать про швидку стомлюваність при інтелектуальних навантаженнях. Нерідко – повільність, неоперативність, скарги на загальне почуття важкості. Низькі показники серед даної категорії вихователів має шкала «Загальна активність». Низькі показники свідчать про швидку втомлюваність вихователів.

6. Дана методика дала змогу оцінити загальний емоційний стан досліджуваних, визначити психологічну характеристику індивідуальних та особистісних якостей вихователів, а також зробити висновок про те, що зі збільшенням стажу роботи у працівників простежується зменшення та звуження таких професійно важливих якостей особистості як загальна активність, проте збільшується кількість депресивних та невротичних проявів.

Список використаних джерел

1. Безносов С.П. Теоретические основы изучения профессиональной деформации личности. СПб., 1995. 283 с.
2. Бойко В.В. Синдром «эмоционального выгорания» в профессиональном общении / В.В. Бойко. — СПб.: Питер, 1999. — 105 с.
3. Грановская Р. М. Элементы практической психологии/ Р.М. Грановская. — Л.: ЛГУ, 1984. — 293 с

РОЗВИТОК ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ ПІДЛІТКІВ ТА ЮНАКІВ В УМОВАХ МАТЕРИНСЬКОЇ ГІПЕРПРОТЕКЦІЇ

Хомутовська Оксана

студентка 3-го курсу
соціально-психологічного факультету

На початкових етапах життя зв'язок дитини із зовнішнім світом відбувається через сім'ю (В.М.Дружинін, Е.Ейдеміллер), де вона (дитина) як свідомо, так і несвідомо переймає моделі поведінки